



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МОН

проспект Берестейський, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21
E-mail: mon@mon.gov.ua, сайт: www.mon.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 38621185

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

Міністерство закордонних справ України

Про поширення методичних рекомендацій серед суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном

З метою забезпечення єдиних підходів до провадження освітньої діяльності суб'єктами освітньої діяльності, розміщеними за кордоном (далі – СОД), а також належної реалізації механізму їх верифікації відповідно до Порядку визнання на рівнях повної загальної середньої освіти результатів навчання, здобутих шляхом формальної та/або неформальної освіти у суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 червня 2025 р. № 734, Міністерством освіти і науки України розроблено **Методичні рекомендації щодо окремих питань провадження освітньої діяльності та проходження верифікації суб'єктами освітньої діяльності, розміщеними за кордоном**, що додаються.

Метою зазначених рекомендацій є забезпечення єдиних підходів до проходження верифікації та особливостей реалізації українознавчого компонента СОД, а також надання практичних роз'яснень щодо застосування вимог законодавства у цій сфері.

З огляду на викладене, просимо сприяти поширенню зазначених методичних рекомендацій серед закордонних дипломатичних установ України для подальшого інформування суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном, українських громад, освітніх осередків та інших заінтересованих сторін.

Додаток: на 8 арк.

Заступник Міністра

Надія КУЗЬМИЧОВА

Горупаха Альона 481-47-62



МОН № 1/15803-26 від 21.07.2026

Підписав: Кузьмичова Надія Юріївна

Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000620F3A00C726DA00

Дійсний: з 14.10.2024 13:35:30 по 14.10.2026 13:35:30

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо окремих питань провадження освітньої діяльності та проходження верифікації суб'єктами освітньої діяльності, розміщеними за кордоном

Підтримка суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном, є важливою складовою державної політики щодо забезпечення права українських дітей на здобуття української освіти незалежно від місця їх перебування. Розвиток партнерської взаємодії, методичний супровід, удосконалення механізмів верифікації та створення умов для визнання результатів навчання сприяють збереженню єдиного українського освітнього простору, підтримці української мови, культури, національної й громадянської ідентичності дітей.

Метою методичних рекомендацій є забезпечення єдиних підходів до верифікації та особливостей реалізації українознавчого компонента у суб'єктах освітньої діяльності, розміщених за кордоном.

Терміни вживаються у значеннях, визначених Законами України [«Про освіту»](#), [«Про повну загальну середню освіту»](#), [Положенням про програмно-апаратний комплекс «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту»](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2021 р. № 1255, [Порядком визнання на рівнях повної загальної середньої освіти результатів навчання, здобутих шляхом формальної та/або неформальної освіти у суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 червня 2025 р. № 734 (далі – Порядок), та інших нормативно-правових актів у сфері освіти.

I. Підготовка до проходження верифікації.

Верифікація - процес перевірки, підтвердження інформації про суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном (далі - СОД), та провадження ними освітньої діяльності для забезпечення здобуття особами неформальної освіти. Верифікація є добровільною та спрямована на підтримку доступу дітей до української освіти, офіційне визнання результатів навчання, розвиток партнерської взаємодії й збереження української національної та громадянської ідентичності дітей, які перебувають за межами України.

З метою належної підготовки до проходження верифікації СОД рекомендується завчасно забезпечити наявність та систематизацію необхідних відомостей і документів, зокрема:

інформації про повне найменування СОД українською мовою та мовою країни функціонування, рік його заснування (утворення), організаційно-правову форму, засновника та/або власника, державу та місце провадження освітньої діяльності, а також дані щодо наявності або відсутності офіційної реєстрації у державі перебування.

Також доцільно систематизувати інформацію про освітню діяльність, зокрема щодо державних стандартів освіти, освітніх програм/навчальних планів або їх частин, що реалізуються у СОД, кількості дітей, які навчаються, кадрового забезпечення, форматів організації освітнього процесу, використання

типових або власних освітніх програм, а також реалізації українознавчого компонента.

Окрім того, рекомендуємо забезпечити наявність актуальної інформації щодо приміщень, які використовуються для провадження освітньої діяльності, зокрема даних про їх площу, підстави та строки використання, а також матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу.

У разі наявності партнерської взаємодії з міжнародними організаціями, іноземними закладами освіти, українськими установами чи громадськими організаціями доцільно підготувати відповідні договори, меморандуми про співпрацю, листи підтримки або інші документи, що підтверджують таку взаємодію.

Для забезпечення належної комунікації та супроводу процедури верифікації рекомендується підтримувати в актуальному стані контактні дані СОД, зокрема офіційну електронну пошту, контактний номер телефону, вебсайт або сторінки у соціальних мережах (за наявності).

Подання документів здійснюється уповноваженою особою, яка має громадянство України, через програмно-апаратний комплекс «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» (далі - АІКОМ) за покликанням <https://poll.ica.gov.ua/limesurvey/index.php/783455>.

Особливості заповнення Анкети реєстрації СОД.

Анкета є інструментом збору уніфікованих даних про діяльність СОД за кордоном. Заповнення здійснюється уповноваженою особою закладу з дотриманням:

- повноти та достовірності інформації;
- єдиного формату введення даних;
- вимог до мовного оформлення (українська + мова країни функціонування);
- узгодженості між усіма розділами анкети.

Під час заповнення анкети рекомендується дотримуватися єдиного підходу до внесення інформації з метою забезпечення її коректності:

текстові дані подаються у повній офіційній назві без скорочень, із обов'язковим дублюванням українською мовою та мовою країни функціонування. Використання аббревіатур допускається лише за наявності їх повного розшифрування;

числові дані вводяться виключно цифрами. У разі відсутності показника зазначається «0». Порожні поля не допускаються.

контактні дані подаються у стандартизованому вигляді: телефон - у міжнародному форматі з «+», електронна пошта - у загальноприйнятому форматі, вебсайти - у вигляді повних URL-адрес.

розмір кожного прикріпленого файлу не повинен перевищувати **10 МВ**. У разі перевищення цього обсягу рекомендується оптимізувати файл.

Зауважуємо, що Анкета вважається **завершеною** виключно за умови повного заповнення всіх обов'язкових полів та **прикріплення всіх необхідних файлів**. Лише після цього їй може бути присвоєно фінальний статус подання.

У разі неповного заповнення анкети користувач має можливість повернутися до її редагування та доповнення до моменту подання. Виняток становлять випадки технічних збоїв системи, які розглядаються окремо відповідальним адміністратором або технічною підтримкою.

Після успішного заповнення анкети подані матеріали надходять на опрацювання адміністратору АІКОМ. У разі необхідності уточнення поданої інформації адміністратор зв'язується із уповноваженою особою закладу за контактними даними (електронна пошта або телефон), зазначеними в Анкеті.

Порядок верифікації.

Верифікацію суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном, що забезпечують здобуття неформальної освіти, здійснює Комісія з питань ведення обліку суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном, що забезпечують здобуття неформальної освіти (далі – Комісія), яка діє відповідно до Порядку та Положення про Комісію, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2025 року № 1221, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 23 вересня 2025 року за № 1374/44780.

Під час розгляду поданих документів і відомостей Комісія перевіряє їх повноту, достовірність та відповідність критеріям верифікації, визначеним Порядком.

За результатами розгляду поданих документів та відомостей Комісія ухвалює рішення про взяття СОД на облік або про відмову у взятті на облік.

Рішення про взяття СОД на облік ухвалюється:

із визнанням результатів навчання – у разі встановлення відповідності СОД критеріям верифікації та підтвердження його спроможності забезпечувати реалізацію українознавчого компонента;

без визнання результатів навчання – у разі встановлення відповідності СОД критеріям верифікації та підтвердження здійснення ним освітньої, культурно-освітньої, виховної або гурткової діяльності, спрямованої на підтримку української мови, культури та національної ідентичності.

Рішення про **відмову у взятті СОД на облік** ухвалюється у випадках, визначених Порядком, зокрема у разі виявлення недостовірної інформації про СОД.

Рішення Комісії оформлюється протоколом.

Інформація про прийняте Комісією рішення надсилається технічному адміністратору АІКОМ (державній науковій установі «Інститут освітньої аналітики») для внесення відповідних відомостей та оновлення офіційного переліку СОД. Офіційний перелік оприлюднюється за покликанням: <https://aikom.iea.gov.ua/cell/cell/cell-list>.

Звертаємо увагу, у разі взяття СОД на облік без визнання результатів навчання він має право після усунення виявлених недоліків та/або подання додаткових відомостей і документів повторно подати документи для проходження верифікації.

Оновлення інформації.

Відповідно до Порядку СОД щороку, не пізніше 20 вересня, здійснює актуалізацію (оновлення) відомостей, унесених до АІКОМ.

У разі зміни відомостей, поданих під час проходження верифікації, рекомендується своєчасно вносити відповідні зміни через АІКОМ із додаванням документів, що підтверджують такі зміни (за потреби).

Непроведення щорічної актуалізації (оновлення) інформації, подання недостовірних відомостей або припинення суб'єктом освітньої діяльності діяльності із забезпечення здобуття особами неформальної освіти є підставами для розгляду Комісією питання щодо зняття суб'єкта освітньої діяльності з обліку згідно з Порядком.

II. Реалізація українознавчого компонента.

Для забезпечення ефективного викладання без надмірного навантаження на вчителя та учня Міністерством освіти і науки України спільно з Державною установою «Український інститут розвитку освіти» та громадською організацією «Вчися» розроблено спеціальні [навчально-методичні матеріали із предметів українознавчого компонента](#). Матеріали адаптовано до [Типової освітньої програми для навчання дітей, які виїхали з України внаслідок повномасштабного вторгнення Російської Федерації і здобувають освіту одночасно в закладах освіти країни перебування та України](#), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07 серпня 2025 р. №1119 (далі - Типова освітня програма).

Навчально-методичні матеріали розроблені за напрямками:

Початкова школа (1-4 класи). Інтегрований курс поєднує вивчення української мови, літературного читання та інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (у частині громадянської та історичної освітньої галузі) крізь призму українського контексту. Матеріали спрямовані на формування мовної компетентності, розвиток читацьких умінь, ознайомлення з культурною спадщиною України та виховання національної й громадянської ідентичності.

Базова та старша школа (5-11 класи):

Українська мова (7-11 класи). Матеріали орієнтовані на розвиток комунікативної компетентності, практичне використання української мови в різних життєвих ситуаціях, удосконалення мовленнєвих навичок і підтримку мовної стійкості.

Українська література (5-11 класи). Рекомендується зосереджувати увагу на творах, які відображають українські цінності, історичний і сучасний контекст, культурну спадщину та формують національну свідомість. Доцільно широко використовувати аудіокниги, екранізації та інші сучасні мультимедійні матеріали.

Історія України та громадянська освіта. Матеріали охоплюють інтегрований курс для 5-6 класів та курс «Історія України» для 7-11 класів. Їх основною метою є формування цілісного розуміння історичного розвитку України, тяглості українського державотворення, причинно-наслідкових зв'язків

історичних подій, а також розвиток громадянської компетентності й усвідомлення ролі кожного у розбудові демократичного суспільства.

Алгоритм роботи для вчителя:

zareestruватися на платформі Всеукраїнської школи онлайн (далі – ВШО) <https://lms.e-school.net.ua/>;

ознайомитися з навчально-методичними матеріалами та обрати необхідні конспекти уроків, презентації й тестові завдання;

використовувати готові матеріали як основу для організації та реалізації освітнього процесу;

за потреби адаптувати навчально-методичні матеріали з урахуванням вікових, психофізичних та освітніх потреб учнів.

Оцінювання предметів українознавчого компонента.

Під час оцінювання результатів навчання з предметів українознавчого компонента доцільно застосовувати формувальне оцінювання, оскільки воно спрямоване не лише на фіксацію навчальних досягнень, а й на підтримку та мотивацію учнів. Для дітей, які навчаються за кордоном і поєднують навчання у закладі освіти країни перебування, такий підхід сприяє зменшенню додаткового навчального навантаження та створенню сприятливих умов для навчання. Формувальне оцінювання дає змогу відстежувати індивідуальний прогрес учня, акцентуючи увагу на його досягненнях, сильних сторонах і динаміці розвитку, що сприяє збереженню позитивної мотивації до вивчення української мови, літератури, історії України та громадянської освіти.

Для організації формувального оцінювання рекомендується використовувати різноманітні інструменти, зокрема учнівське портфоліо, картки самооцінювання та взаємооцінювання, творчі проєкти, дослідницькі роботи, усні презентації та рефлексивні есе. Наприклад, на уроках історії України чи української літератури доцільно пропонувати завдання, які передбачають висловлення власної думки, аналіз історичних подій, встановлення зв'язків із сучасністю або досвідом країни перебування. При цьому оцінюється не лише рівень засвоєння навчального матеріалу, а й уміння аналізувати інформацію, формулювати аргументовані висновки та застосовувати набуті знання.

Важливою складовою формувального оцінювання є своєчасний і конструктивний зворотний зв'язок від учителя. Рекомендується, щоб він ґрунтувався на принципі «підтримка - зона росту - конкретний крок до покращення». Такий підхід сприяє розвитку самостійності учнів, формуванню впевненості у власних силах, підтримці позитивної мотивації до навчання та усвідомленому засвоєнню змісту українознавчого компонента.

Дотримання українських освітніх стандартів.

Проведення освітньої діяльності СОД, має бути спрямоване не лише на досягнення визначених результатів навчання, а й на збереження та розвиток української національної й громадянської ідентичності дітей, формування поваги до української мови, культури, історії, традицій, демократичних цінностей та

підтримку їхнього зв'язку з Україною. З цією метою рекомендується забезпечувати реалізацію ціннісного підходу на всіх етапах організації освітнього процесу.

Реалізація українознавчого компонента здійснюється відповідно до державних стандартів повної загальної середньої освіти України та Типової освітньої програми із застосуванням компетентнісного підходу. Водночас суб'єкти освітньої діяльності, розміщені за кордоном, провадять освітню діяльність відповідно до стандартів освіти та освітніх програм іноземних закладів освіти за місцем провадження освітньої діяльності та/або державних стандартів повної загальної середньої освіти України.

Стандарти освіти та освітні програми можуть реалізовуватися повністю або частково, з можливістю поєднання українського та іноземного освітніх компонентів. При цьому зміст освітньої діяльності, освітніх програм або їх окремих частин не повинен містити положень, що суперечать утвердженню української національної та громадянської ідентичності, підривають повагу до української мови, культури, історії, традицій і державних символів України, заперечують державний суверенітет і територіальну цілісність України або виправдовують чи заперечують збройну агресію російської федерації проти України.

Популяризація української мови та формування української національної ідентичності.

Одним із ключових завдань СОД, є створення українського мовно-культурного середовища, яке сприятиме популяризації української мови, збереженню національної та громадянської ідентичності дітей, підтримці їхнього зв'язку з Україною та формуванню позитивної мотивації до вивчення українознавчого компонента.

З цією метою рекомендується забезпечувати використання української мови як основної мови спілкування під час проведення навчальних занять, виховних заходів та інших видів діяльності.

За можливості доцільно створювати осередки української книги, забезпечувати доступ до сучасної української дитячої та підліткової літератури, настільних ігор українською мовою, а також інших навчальних і культурно-освітніх ресурсів.

Поряд із проведенням навчальних занять доцільно впроваджувати різні форми неформальної освіти, зокрема розмовні та дискусійні клуби, кінопокази українських фільмів із подальшим обговоренням, спільне прослуховування сучасної української музики, подкастів та інші заходи, спрямовані на популяризацію української мови й культури.

У разі вивчення української мови як успадкованої або другої іноземної рекомендується зосереджувати увагу насамперед на розвитку комунікативних навичок, практичному використанні мови та подоланні мовного бар'єра. Доречно застосовувати комунікативні методики навчання, поєднуючи вивчення мови з ознайомленням з українською культурою, повсякденними життєвими ситуаціями

та використанням інтерактивних та ігрових форм роботи. Важливо створювати підтримувальне освітнє середовище, у якому помилки сприймаються як природний етап опанування мови.

Національно-патріотичне та громадянське виховання рекомендується реалізовувати шляхом:

відзначення державних свят України (День Незалежності України, День Соборності України, Всесвітній день вишиванки тощо) із використанням сучасних та інтерактивних форматів роботи (флешмоби, квести, проєкти тощо);

ознайомлення учнів з історіями успіху сучасних українців у науці, мистецтві, спорті, інформаційних технологіях та інших сферах діяльності з метою формування почуття гордості за Україну;

обговорення історичних і сучасних подій в Україні з урахуванням вікових особливостей дітей, принципів травмочутливого підходу, розвитку медіаграмотності та критичного мислення;

залучення батьків до підтримки використання української мови, збереження українських традицій у сім'ї та проведення спільних родинних заходів, спрямованих на зміцнення української спільноти за кордоном.

Особливості роботи з учнями з особливими освітніми потребами.

Організація освітнього процесу для учнів з особливими освітніми потребами передбачає адаптацію та/або модифікацію навчальних матеріалів відповідно до їхніх індивідуальних освітніх потреб, можливостей і психофізичного розвитку. Під час підготовки та проведення занять педагогам рекомендується забезпечувати доступність навчального контенту, зокрема використовувати аудіосупровід текстових матеріалів, поділяти складні завдання на послідовні етапи, застосовувати різні способи подання інформації та принципи універсального дизайну в навчанні.

Ефективна підтримка учнів з особливими освітніми потребами потребує постійної взаємодії педагогічних працівників із батьками або іншими законними представниками дитини, що сприятиме створенню єдиного підходу до навчання, розвитку та підтримки учня.

Особливості реалізації українознавчого компонента з використанням технологій дистанційного навчання.

Якщо реалізація українознавчого компоненту здійснюється за допомогою технологій дистанційного навчання, рекомендується враховувати особливості організації освітнього процесу для учнів, які одночасно здобувають освіту в закладах освіти країни перебування. Організація навчання має бути гнучкою та спрямованою на забезпечення якісного засвоєння навчального матеріалу без надмірного навчального навантаження.

З метою забезпечення ефективного та психологічно комфортного навчання доцільно дотримуватися оптимального балансу між синхронними та асинхронними формами навчання. Рекомендується запобігати надмірному екранному навантаженню та перевтомі учнів, обмежуючи тривалість

безперервної роботи в режимі відеоконференцій і надаючи перевагу асинхронному опрацюванню окремих навчальних матеріалів у зручний для учнів час.

За можливості доцільно використовувати модель «перевернутого класу», яка передбачає попереднє самостійне опрацювання учнями навчальних матеріалів, зокрема конспектів уроків та інших ресурсів, розміщених на платформі ВШО. Синхронні заняття рекомендується використовувати насамперед для обговорення навчального матеріалу, аналізу проблемних питань, проведення дискусій, виконання практичних завдань, рефлексії та організації групової взаємодії.

Інструкції до навчальних завдань мають бути чіткими, лаконічними та зрозумілими. Великі за обсягом або складні теми доцільно структурувати на окремі змістові модулі. Для підтримання пізнавальної активності учнів рекомендується використовувати цифрові інструменти, зокрема інтерактивні дошки, спільні презентації, онлайн-вікторини та інші засоби інтерактивної взаємодії.

Важливо, щоб дистанційне навчання забезпечувало не лише досягнення результатів навчання, а й підтримку постійної взаємодії між учителем та учнями. Регулярний і конструктивний зворотний зв'язок, створення доброзичливої атмосфери під час онлайн-занять та підтримка активної комунікації сприяють формуванню в учнів відчуття безпеки, належності до української освітньої спільноти, збереженню їхнього зв'язку з українською мовою, культурою та національною ідентичністю.

Звертаємо увагу, що на [офіційному сайті Міністерства освіти і науки України](#) розміщуються актуальні інформаційні та методичні матеріали для батьків, педагогічних працівників і адміністрації суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном.

Зокрема, доступна інформація щодо особливостей визнання та зарахування результатів навчання, здобутих за кордоном, визнання педагогічного стажу, а також пам'ятки, роз'яснення, інформаційні ресурси та інші матеріали, необхідні для організації освітньої діяльності. Ознайомитися з ними можна у розділі «Освіта українських дітей за кордоном».